

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål N

”Vil ministrene redegøre for, om ministrene er enige i Statsrevisorernes skarpe kritik af Fødevareministeriets tilsyn med landbrugets udledning af kvælstof fra gødning, og om ministrene er enige i, at Fødevareministeriets kontrol med gødning og Fødevareministeriets og Miljøministeriets opfølgning på mål for kvælstofreduktionerne er mangelfuld og utilstrækkelig? Konsekvensen er, at der er risiko for, at et overforbrug af kvælstof ikke bliver opdaget, og at det er uigennemsigtigt, om kvælstofreduktionerne, der skal forbedre vandmiljøet og modvirke iltsvind, opnås. Vil ministrene herudover redegøre for, hvilke initiativer ministrene vil tage som opfølgning på kritikken? Der henvises til Rigsrevisionens beretning nr. 2/2024 med Statsrevisorernes bemærkninger om tilsyn med landbrugets udledning af kvælstof fra gødning, jf. MOF alm. del – bilag 67.”

Spørgsmål O

”Vil ministeren redegøre for, hvorvidt ministeren har givet Folketingets partier urigtige eller misvisende oplysninger i

forbindelse med, at ministeren har givet partierne en oversigt over status på indsatser aftalt i landbrugsaftalen, jf. ”Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug” af 4. oktober 2021 mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Kristendemokraterne?”

Svar

Tak for spørgsmålene.

Jeg vil gerne starte med spørgsmålet om **kritikken af tilsynet med landbrugets udledning af kvælstof fra gødning**: Jeg er ny minister på området, og jeg har derfor ikke haft ansvaret for området i den periode, som Rigsrevisionen har undersøgt. Men kritikken gør et stort indtryk på mig. Jeg tager Statsrevisorernes skarpe kritik *meget* alvorligt.

Og kritikken anviser, at der er behov for, at kontrollen forbedres.

Vi har netop indgået en *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*, som lægger rammen for løsning af nogle

af landets sværeste klima- og miljømæssige udfordringer, og som samtidig sikrer et konkurrencedygtigt landbrugs- og fødevareerhverv. Jeg er stolt af aftalen. Og det ligger mig meget på sinde, at denne aftale skal levere dét, vi har aftalt.

Det betyder bl.a., at kontrollen skal fungere tilfredsstillende. Det er helt afgørende, at ministeriet fører en effektiv kontrol med landbrugets gødningsanvendelse og med de kvælstofreducerende indsatser. Vi skal kunne stole på, at området er tilstrækkelig gennemsigtigt, og at vi politikere orienteres, hvis der er udfordringer. Så vi kan finde de nødvendige løsninger. Det vil jeg have stort fokus på at sikre i forbindelse med implementering af aftalen om et Grønt Danmark.

I aftalen fremgår det, at der skal drøftes et styrket kontrolregime med aftalepartierne primo 2025. Dertil skal vi sikre, at der er større gennemsigtighed i forhold til indsatsernes status og regelefterlevelse.

Dette er to ud af tre initiativer, som jeg nu vil redegøre for.

De tre initiativer er 1) oplæg til et styrket kontrolregime, 2) større gennemsigtighed i forhold til status og regelefterlevelse. Og 3) forberedelse af kontrollen til den nye kvælstofreguleringsmodel i 2027.

Oplæg til et styrket kontrolregime

Det første initiativ er at styrke den nuværende kontrol. Regeringen vil primo 2025 komme med et oplæg til et styrket kontrolregime. Det kan blandt andet ske med krydstjek af forskellige datakilder med den eksisterende satellitovervågning. Det kan eksempelvis være datakilder fra gødningsregnskaberne. Derudover er der en række yderligere muligheder inden for kontrolområdet, der skal undersøges og aftales nærmere (f.eks. mulighed for fysisk kontrol af staldsystemer, øget kontrol med gødningsleverandører og øget evaluering af forholdet mellem sanktioner og kontrolomfang).

I drøftelserne med aftalepartierne primo 2025 vil der bl.a. være fokus på kontrollen med gødningsanvendelse og de kvælstofreducerende indsatser.

Større gennemsigtighed ift. status og regelefterlevelse

Det andet initiativ er at sikre større gennemsigtighed, når det kommer til status for indsatserne for kollektive kvælstofvirkemidler og kvælstofreguleringen. De kollektive kvælstofvirkemidler giver en varig effekt, men projekterne tager år at gennemføre. Det skal være lettere at forstå, hvilken effekt et kvælstofprojekt vurderes at have på de forskellige trin i forløbet og som minimum på det tidspunkt, der gøres status.

For at øge gennemsigtigheden i forhold til regelefterlevelse vil ministeriet fremadrettet også udarbejde og offentliggøre resultater fra efterafgrødekontrollen. På den måde vil man årligt kunne følge udviklingen i antallet af overtrædelser og sanktioner.

Forberedelse af kontrol til ny kvælstofreguleringsmodel i 2027

Det tredje initiativ angår forberedelse af kontrol til ny kvælstofreguleringsmodel, som skal træde i kraft i 2027. I den nye reguleringsmodel kommer reguleringen forventeligt tættere på den enkelte bedrift. Det giver behov for flere og

stedfaste data samt hyppigere indberetning af data. Mere data vil forventeligt give bedre kontrolmuligheder.

Som det fremgår af den rejste kritik, har den tidligere Landbrugsstyrelse - nu Styrelsen for en Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - arbejdet med at afdække mangler ved den nuværende kontrol, som kan indtænkes i den nye reguleringsmodel.

Den nye reguleringsmodel forudsætter ændring af gødsningsloven, og i den forbindelse vil det forventeligt blive muligt at harmonisere de tidspunkter, hvor landbrugere skal indberette relevante data vedrørende marker og gødningsplaner til styrelsen.

Det vil forventeligt sikre en bedre understøttelse af kontrollen på området. Det vil det, fordi der ikke sker ændringer i de faktiske forhold, f.eks. hvor mange marker bedriften har råderet over, når tidspunktet for indberetning er det samme. Det vil derved forventeligt blive nemmere for styrelsen at lave krydstjek, og det gør det nemmere at opdage fejl i indberetningerne. Dette arbejde fortsætter.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vil desuden afsøge en række andre muligheder (bl.a. mulighed for fysisk kontrol af staldsystemer, øget kontrol med gødningsleverandører og øget evaluering af forholdet mellem sanktioner og kontrolomfang) for forbedringer i samspillet mellem kontrollen og den nye reguleringsmodel.

Dertil vil ministeriet løbende evaluere, om omfanget af kontrol og sanktioner giver den nødvendige præventive effekt.

Og nu til spørgsmålet om **urigtige** eller **misvisende oplysninger** til **Folketinget**: Jeg er ny minister på området. Hvad der er orienteret om bagudrettet, kan jeg som udgangspunkt ikke svare på. Som jeg er blevet oplyst, er forligskredsen bl.a. skriftligt blevet orienteret om status for implementering af Landbrugsaftalen. Her har det fremgået i en oversigt over initiativerne i Landbrugsaftalen, at status for indsatsen 'målrettet kvælstofregulering' var i grøn.

Jeg er blevet oplyst, at indsatsens formål er at sikre, at der hvert år sker en reduktion i tabet af kvælstof fra markerne. Dette sker igennem etablering af efterafgrøder eller alternativer. Status angivet for de enkelte indsatser i oversigterne

var udtryk for en samlet vurdering af indsatsernes aktuelle status.

Som jeg har fået det fremlagt, var den grønne statusfarve for 'målrettet kvælstofregulering' et udtryk for, at den årlige udmøntning af indsatsen forløb som planlagt.

Afslutning

Jeg vil gerne slå fast, at kritikken har vakt bekymring. Og det er vigtigt, at vi finder gode løsninger. Vi står over for implementering af en historisk aftale med verdens første CO₂-afgift på landbruget, en stor arealomlægning og generel forbedring af Danmarks klima, miljø og natur. Det skal vi i mål med. Og vi skal være trygge ved, at indsatserne rent faktisk bliver gennemført.

Tak for ordet.